

Кіровоград (укр. Кіровоград; можливо швидко преіменованіє міста на Єлизаветград, чи Єлісаветград) - місто на Україні, адміністративний центр Кіровоградської області та Кіровоградського району. Населення міста - 254.103 жителів (за переписом 2001 року). Міська агломерація розташована на Придніпровській височині в долині річки Інгул (притока річки Південний Буг) при впадінні в неї річечок Сугоклея і Біянка. Кіровоград - велика ж / д станція на лінії Чорноліська - Помічна. Місто засноване в 1754 році російськими військами як фортеця Св. Єлисавети, яка захищала Новоросію від нападів турків і кримських татар. За радянських часів місто значно збільшився в розмірах, зріс його промислово-економічний потенціал. Місто ділиться на два адміністративних райони - Кіровський і Ленінський. У підпорядкуванні Кіровоградської міськради також знаходиться смт Новий.

Історія

Кіровоград заснований в 1754 році під ім'ям Форт Святої Єлисавети. Єлісаветград будувався як фортеця для колонізації північного Причорномор'я і для боротьби з гайдамаками, саме звідси виступило царське військо, яке зруйнувало Запорізьку Січ. Це зробила 100-тисячна армія, яка поверталась після війни з Туреччиною з Молдови. Земляні вали форту частково збереглася до цих пір. Будувався на протязі п'яти років, форт вважався тоді шедевром фортифікаційного мистецтва. Однак у зв'язку з тим, що в кінці XVIII століття кордон Російської Імперії відсунулася далі на південь, фортеця втратила своє стратегічне значення.

Топоніміка

* Єлісаветград 1754-1924 рр.. (Також Єлизаветград)

* «Єлісавет» (1918-1924)

Спочатку названий на честь святої Єлисавети. Хоча асоціації з імператрицею Єлизаветою Петрівною Романовою очевидні. У наші дні робляться спроби повернути стару назву. У 2000 році навіть проходив референдум з цього питання, але питання про перейменування не пройшов.

* Зінов'євськ 1924-1934 рр..

* Кірове 1934-1939 рр..

* Кіровоград з 1939 р. до наших днів, центр Кіровоградської області.

Клімат

У цілому клімат міста є помірно континентальним з м'якою зимою і теплим (інколи спекотним) літом. Середньорічна температура повітря становить 8,0 ° С, найнижча вона у січні (мінус 5,7 ° С), найвища - в липні (~ 35 ° С). В останні 100-120 років температура повітря в Кіровограді, так само як і в цілому на Землі, має тенденцію до підвищення. Протягом цього періоду середньорічна температура повітря підвищилася щонайменше

на 1,0 ° С. Найтеплішим за всю історію спостережень виявився 2007 р. У середньому за рік у Кировограді випадає 499 мм атмосферних опадів, найменше - у березні та жовтні, найбільше - у липні. Відносна вологість повітря становить у середньому 74%, найменша вона у травні (62%), найбільша - у грудні (88%).

Економіка

Основою промисловості Кировограда є гірська промисловість і машинобудування. Багатство надр Кировоградщини не має собі рівних серед інших регіонів України: Український кристалічний щит представляє тут практично всю періодичну таблицю Менделєєва. Ряд родовищ унікальний не тільки для України, але і для всієї Європи. Основою машинобудування Кировограда є сільськогосподарське. Такі великі машинобудівні заводи як «Гідросила» та «Червона Зірка», ЗАТ «Радій» відомі широко за межами України. У місті також представлені легка і харчова промисловість. Є 3 ВНЗ, 2 театри, 2 кінотеатри, краєзнавчий та художній музеї.

Культура

Повністю задовольняє освітні потреби населення міста розгалужена мережа загально-освітніх навчально-виховних закладів. У 43 школах навчається і виховується 39145 учнів. Особливою популярністю користуються навчальні заклади нового типу: школи-гімназії, ліцеї, коледжі. У місті 46 дитячих дошкільних закладів. У місті широко розвинута мережа спортивних закладів. Працює 9 дитячо-юнацьких спортивних шкіл, 3 стадіони, плавальний басейн, легкоатлетичний манеж. У місті підготовлений цілий ряд спортсменів, які стали чемпіонами та призерами чемпіонатів України, Європи, світу. Сьогодні в місті працюють український музично-драматичний театр ім. М. Кропивницького, ляльковий театр, студентський театр-студія "Резонанс". Репутацію одного з центрів української народної хореографії створили Кировограду знамениті танцювальні колективи, театр народної музики, пісні і танцю "Юність", заслужений ансамбль народного танцю України "Ятрань", ансамбль пісні і танцю "Весна", дитячі колективи "Пролісок", "Росинка" та інші. Широко відомі в Україні та за її межами солісти і професійні музичні колективи: народна артистка України Антоніна Червонська, Заслужені артисти України В. Страта, Р. Валькевіч, Б. Попов, камерний оркестр "Концертно", концертний духовий оркестр, камерні ансамблі "Барокко", "Єлисаветградська музична колегія", концертна група "Наталка". Зал обласної філармонії - один з кращих на Україні (890 місць). На її базі діє дитяча філармонія. Концерти проходять також у міському палаці культури ім. Компанійця (550 місць). У ньому працює чимало цікавих колективів, зокрема театр-студія "Мода". Чотири музичні школи, одна художня та дві школи мистецтв дозволяють всім бажаючим отримати початкову художню освіту. Улюбленими місцями відпочинку кировоградців є парки - Ковалевський, Перемоги, дендропарк. Переглянути нові кінострічки пропонують кінотеатри "Зоряний", "Портал".